

WYTYCZNE DO OPRACOWANIA BIZNESPLANU

Fundusze Europejskie
dla Warmii i Mazur

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Spis treści

Wykaz stosowanych nazw i skrótów	3
Wprowadzenie	4
Struktura Biznesplanu (wzór)	5
1. Definicja celów projektu	6
1.1. Analiza interesariuszy	6
1.2. Analiza sytuacji problemowej	6
1.3. Analiza celów projektu	8
2. Identyfikacja projektu	9
2.1. Analiza wariantów realizacji projektu	9
2.2. Analiza popytu	10
2.3. Potencjał do realizacji wybranego wariantu projektu	10
2.3.1. Potencjał instytucjonalny	10
2.3.2. Potencjał kadrowy	11
2.3.3. Potencjał techniczny	11
2.4. Charakterystyka wybranego wariantu	13
2.5. Zgodność wybranego wariantu z kryteriami wyboru projektów współfinansowanych z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027	13
2.5.1. Kryteria horyzontalne	13
2.5.2. Pozostałe kryteria oceny projektu wynikające z Regulaminu wyboru projektów	14
2.5.3. Dodatkowe informacje niezbędne do oceny projektu	14
3. Analiza finansowa	15
3.1. Analiza finansowa (część rachunkowa)	15
3.2. Analiza finansowa (część opisowa podsumowująca wyniki kalkulacji)	19
4. Analiza kosztów i korzyści (<i>jeśli dotyczy</i>)	19
4.1. Analiza ekonomiczna (część rachunkowa)	19
4.2. Analiza kosztów i korzyści (część opisowa podsumowująca wyniki kalkulacji)	20
5. Pomoc publiczna	20
5.1. Pomoc publiczna (część rachunkowa)	20
5.2. Pomoc publiczna (część opisowa)	20
5.2.1. Analiza występowania pomocy publicznej (lub de minimis) w projekcie	21
5.2.2. Odniesienie do spełnienia przesłanek trudnej sytuacji ekonomicznej	23
5.2.3. Wybór przeznaczenia pomocy publicznej /de minimis (<i>jeśli dotyczy</i>)	24

Wykaz stosowanych nazw i skrótów

EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
FEWiM 2021-2027	program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027
rozporządzenie ogólne	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej
rozporządzenie GBER	rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu
SZOP	Szczegółowy Opis Priorytetów
UE	Unia Europejska
Vademecum AE	Vademecum analizy ekonomicznej (ang. Economic Appraisal Vademecum 2021-2027), Komisja Europejska, wrzesień 2021 - dokument (w wersji angielskojęzycznej oraz polskojęzycznej [robocze tłumaczenie MFiPR]) dostępny jest w Portalu Funduszy Europejskich (https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/), w zakładce: Poznaj Fundusze Europejskie 2021-2027 / Prawo i dokumenty / Wytyczne / Wytyczne dotyczące zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027
Wartość rezydualna	potencjał finansowy lub ekonomiczny projektu w pozostałych latach jego trwania (życia ekonomicznego), obliczony w ostatnim roku okresu odniesienia przyjętego do analizy
Wytyczne MFiPR	Wytyczne dotyczące zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027, wydane przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR/2021-2027/15(1))
Zasada DNSH	Zasada „nie czyni poważnych szkód” (ang. DNSH „Do No Significant Harm”), mająca na celu zapewnienie zgodności ze standardami i priorytetami Unii Europejskiej w zakresie klimatu i środowiska

Wprowadzenie

1. Biznesplan jest uproszczoną formą studium wykonalności i stanowi załącznik do wniosku o dofinansowanie projektu realizowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dalej: EFRR) w ramach programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 (dalej: FEWiM).
2. Wytyczne do opracowania Biznesplanu odnoszą się do Wytycznych dotyczących zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027, wydanych przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR/2021-2027/15(1)) (dalej: Wytyczne MFIPR), na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.
3. Dokument ten zawiera wskazówki, w jaki sposób przygotować Biznesplan dla projektów inwestycyjnych, których całkowity koszt kwalifikowalny w momencie złożenia wniosku o dofinansowanie wynosi mniej niż 50 mln PLN.
4. Biznesplan sporządzany jest w celu dokonania analizy i uzasadnienia realizacji planowanego przedsięwzięcia, a także uzasadnienia jego wsparcia w ramach FEWiM.
5. W tym dokumencie wskazano strukturę Biznesplanu uniwersalną dla różnych typów projektów planowanych do realizacji w ramach FEWiM, w tym projektów hybrydowych oraz parasolowych. Częścią Biznesplanu jest arkusz kalkulacyjny w formacie xlsx, który stanowi załącznik do tego dokumentu.
6. Arkusz kalkulacyjny zawiera tabele oraz wyliczenia do analizy finansowej. Muszą one zawierać jawne (nieukryte) i działające formuły przedstawiające przeprowadzone analizy i ich wyniki.
7. Przeprowadź wyliczenia w arkuszu kalkulacyjnym, a w Biznesplanie opisz uzyskane wyniki. Nie kopiuj tabel z arkusza kalkulacyjnego, ze względu na konieczność zachowania spójności pomiędzy dokumentem a arkuszem kalkulacyjnym. W przypadku kopiowania tabel, każda zmiana w wyliczeniach będzie skutkować koniecznością dostosowania zapisów w Biznesplanie.

Struktura Biznesplanu (wzór)

1. Definicja celów projektu
 - 1.1. Analiza interesariuszy
 - 1.2. Analiza sytuacji problemowej
 - 1.3. Analiza celów projektu
2. Identyfikacja projektu
 - 2.1. Analiza wariantów realizacji projektu
 - 2.2. Analiza popytu
 - 2.3. Potencjał do realizacji wybranego wariantu projektu
 - 2.3.1. Potencjał instytucjonalny
 - 2.3.2. Potencjał kadrowy
 - 2.3.3. Potencjał techniczny
 - 2.4. Charakterystyka wybranego wariantu
 - 2.5. Zgodność wybranego wariantu z kryteriami wyboru projektów współfinansowanych z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027
 - 2.5.1. Kryteria horyzontalne
 - 2.5.2. Pozostałe kryteria oceny projektu wynikające z Regulaminu wyboru projektów
 - 2.5.3. Dodatkowe informacje niezbędne do oceny projektu
3. Analiza finansowa
 - 3.1. Analiza finansowa (część rachunkowa)

Część składana w formie arkusza kalkulacyjnego

- 1) Źródła finansowania wydatków projektu
 - 2) Kalkulacja przychodów
 - 3) Kalkulacja kosztów operacyjnych
 - 4) Warianty rozwoju gospodarczego Polski
 - 5) Analiza finansowej opłacalności inwestycji (finansowy zwrot z inwestycji) - FNPV/C i FRR/C
 - 6) Analiza stabilności finansowej projektu
 - 7) Analiza trwałości finansowej Wnioskodawcy (z wyłączeniem JST)
 - 3.2. Analiza finansowa (część opisowa podsumowująca wyniki kalkulacji)
4. Analiza kosztów i korzyści *(jeśli dotyczy)*
 - 4.1. Analiza ekonomiczna (część rachunkowa) – Ocena ekonomicznej efektywności inwestycji
 - 4.2. Analiza kosztów i korzyści (część opisowa podsumowująca wyniki kalkulacji)
5. Pomoc publiczna
 - 5.1. Pomoc publiczna (część rachunkowa):

Część składana w formie arkusza kalkulacyjnego

- 1) Źródła finansowania projektu - część objęta pomocą publiczną/ de minimis
 - 2) Źródła finansowania projektu - część nieobjęta pomocą publiczną/ de minimis
 - 3) Status MŚP
 - 4) Dane Wnioskodawcy
 - 5) Dane przedsiębiorstw powiązanych
 - 6) Dane przedsiębiorstw partnerskich
 - 7) Analiza trudnej sytuacji ekonomicznej - PRZESŁANKA a. definicji wspólnotowej
 - 8) Analiza trudnej sytuacji ekonomicznej - PRZESŁANKA b. definicji wspólnotowej
 - 9) Analiza trudnej sytuacji ekonomicznej - PRZESŁANKA e. definicji wspólnotowej
 - 5.2. Pomoc publiczna (część opisowa):
 - 5.2.1. Analiza występowania pomocy publicznej (lub de minimis) w projekcie
 - 5.2.2. Odniesienie do spełnienia przesłanek trudnej sytuacji ekonomicznej
 - 5.2.3. Wybór przeznaczenia pomocy publicznej /de minimis *(jeśli dotyczy)*

Wzór biznesplanu stanowi załącznik do tego dokumentu.

1. Definicja celów projektu

1.1. Analiza interesariuszy

Interesariusz to osoba lub podmiot, który wykazuje zainteresowanie realizacją projektu lub osiągniętymi rezultatami, mający wpływ na projekt lub podlegający wpływowi projektu w trakcie jego trwania lub po zakończeniu. Interesariusz niekoniecznie musi czerpać bezpośrednie korzyści z realizacji projektu (np. może być zainteresowany jego wdrożeniem, jak w przypadku wójta gminy lub władz regionalnych), choć często tak się dzieje (np. mieszkańcy lub użytkownicy, turyści). Projekt może mieć pozytywny lub negatywny wpływ na interesariuszy.

W tym rozdziale wskaż, w jaki sposób określono grupę interesariuszy oraz zaprezentuj ich podział na interesariuszy głównych i drugorzędnych. Opisz potrzeby poszczególnych grup interesariuszy.

Pytania pomocnicze dla tego rozdziału:

- Czy opisano sposób wyboru grup interesariuszy projektu oraz scharakteryzowano wybrane do analizy grupy interesariuszy?
- Czy wybrano wszystkie kluczowe dla realizacji projektu grupy interesariuszy?
- Czy opisano stosunek wszystkich grup interesariuszy do realizacji działań w projekcie oraz ewentualnie działania mające na celu zmianę negatywnego nastawienia niektórych grup do projektu?
- Jakie są potrzeby poszczególnych grup interesariuszy w zakresie objętym projektem?

Studium przypadku

Dobrze przygotowana analiza grup interesariuszy pozwala na uwzględnienie ich różnych potrzeb, oczekiwań i ograniczeń w projektowaniu i świadczeniu usług objętych projektem. Poniżej przedstawiono przykład analizy potrzeb grupy interesariuszy „pasażerów” dla projektu z Działania 3.1 „*Mobilność miejska*”:

Podział pasażerów ze względu na różnice społeczne:

- Dla osób zamieszkujących w danym mieście (mieszkańców), korzystających z transportu miejskiego jako podstawowego środka transportu, istotne są aspekty związane z dostępnością, komfortem podróżowania, bezpieczeństwem i efektywnością systemu transportu miejskiego.
- Dla osób odwiedzających miasto, które również korzystają z transportu miejskiego, ważne są łatwo dostępne informacje o trasach, przystankach, dostępność biletów i ogólne wrażenia z podróży.

1.2. Analiza sytuacji problemowej

Problemem jest sytuacja negatywna, która aktualnie wpływa na interesariuszy i jest rzeczywista. Przykładami takich problemów mogą być słaba dostępność terenów inwestycyjnych lub wysoki poziom ubóstwa w gminie. Każdy problem jest równie istotny pod względem potrzeby jego rozwiązania. W kontekście identyfikacji problemów i ich znaczenia dla projektu należy brać pod uwagę następujące kryteria, aby zapewnić rzeczywiste rozwiązania i skupić się na istotnych aspektach, które rzeczywiście wpływają na interesariuszy:

- problem nie może być wymyślony przez interesariuszy (np. nie jest problemem słaba dostępność miejsc rekreacji dla dzieci na osiedlach zamieszkałych głównie przez osoby starsze, lecz może nim być problem z dostępem do usług dla osób starszych, wynikający z niedostosowania

infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową lub z trudnością w poruszaniu się; nie będzie problemem brak możliwości treningu dyscyplin sportowych, na których popyt jest znikomy lub niezwerifikowany, lecz może nim być ograniczona możliwość korzystania z boiska sportowego w okresie zimowym ze względu na brak jego oświetlenia),

- problem nie może być związany z obawami o przyszłość (np. nie jest problemem troska o utratę pracy, dzieci idące do szkoły, utratę dotychczasowych klientów, nadmierne zanieczyszczenie powietrza itp.), ponieważ te aspekty są zazwyczaj brane pod uwagę i rozwiązywane podczas wyboru optymalnego wariantu projektu,
- problem nie może wynikać z braku konkretnego rozwiązania (np. nie jest problemem brak drogi, brak pomieszczeń, budynków, budowli, brak źródeł energii itp.). Problemem jest to, jak ten brak rozwiązania wpływa na interesariuszy, na przykład poprzez słaby dostęp do usług lub utrudnione możliwości świadczenia usług.

Pytania pomocnicze dla tego rozdziału:

- Skąd wynika potrzeba realizacji projektu?
- Od kiedy istnieje potrzeba rozwiązania sytuacji problemowej? Dlaczego do tej pory nie została zrealizowana?
- Czy projekt odpowiada na potrzeby interesariuszy tzn. czy potrzeba realizacji danego projektu jest zrozumiała i jasno wynika z problemów i niedogodności?
- Które problemy wybrano do rozwiązania przez projekt (wszystkie, czy tylko część)? Jeżeli tylko część, to z czego to wynika? Których interesariuszy dotyczą wybrane problemy (wszystkich zidentyfikowanych, czy wybranych)?

Studium przypadku

W przypadku interesariuszy projektu Działania 10.1 „*Infrastruktura zdrowia*” błędne problemy mogą być następujące:

- Problem wskazany jako „*Niezadowolenie pacjentów z długiego czasu oczekiwania na wizytę u lekarza*” uzasadniający konieczność zakupu nowego sprzętu i zatrudnienia dodatkowych specjalistów może okazać się w rzeczywistości brakiem rozwiązania innego problemu – nieefektywnego zarządzania harmonogramami przyjęć, które przyczyniają się do długich czasów oczekiwania.

W przypadku projektu Działania 11.1 „*Infrastruktura kultury*” błędne problemy mogą być następujące:

- Problem „*Brak akceptacji społecznej wobec działań konserwatorskich*” – bez uzasadnienia źródła takiego wskazania – jest nieprawdziwy, bowiem społeczność lokalna zwykle docenia i popiera inicjatywy mające na celu zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego, a z reguły istnieje jedynie niewielka grupa osób, które wyrażają sprzeciw wobec tych działań.
- Problem „*Brak zainteresowania młodszego pokolenia dziedzictwem kulturowym*” również wymaga uzasadnienia, ponieważ młodsze pokolenie może być zainteresowane dziedzictwem kulturowym, angażować się w organizację festiwali, wystaw i innych wydarzeń, a edukacja i promocja dziedzictwa kulturowego może z powodzeniem przyciągać młodsze pokolenie.

W przypadku projektu Działania 2.6 „*Odnawialne źródła energii*” właściwie wskazane problemy mogą być następujące:

- Problem „*Wysokie koszty nośników energii cieplnej*” – koszt energii jest jednym z podstawowych kosztów prowadzenia działalności wielu wnioskodawców. Wzrost cen na rynku energii obserwowany od lutego 2022 roku może stanowić istotny problem dla funkcjonowania i rozwoju wnioskodawcy.

- Problem „Wysoki poziom emisji CO₂ w gminie” – poziom zanieczyszczenia powietrza może być wynikiem przestarzałej struktury ogrzewania na terenie gminy (dużym udziałem tzw. kopciuchów w ogóle źródeł ciepła).

1.3. Analiza celów projektu

W tym podrozdziale należy przekształcić potrzeby i problemy społeczności na cele projektu. Należy zmienić negatywne sytuacje na pozytywne, na przykład poprzez zwiększenie dostępności, poprawę jakości, ułatwienie lub umożliwienie zaspokojenia potrzeb. Każdy cel projektu powinien rozwiązywać przynajmniej jeden zidentyfikowany problem.

W tej części przedstaw cele projektu, zarówno te bezpośrednie, jak i pośrednie. Cele określ w oparciu o analizę potrzeb danego środowiska społeczno-gospodarczego, z uwzględnieniem zjawisk najbardziej adekwatnych do skali oddziaływania projektu. Zdefiniowane cele projektu powinny spełniać następujące założenia:

- a) jasno wskazywać, jakie korzyści społeczno-gospodarcze można osiągnąć dzięki wdrożeniu projektu,
- b) być logicznie powiązane ze sobą (w przypadku, gdy w ramach projektu realizowanych jest jednocześnie kilka celów),
- c) na tyle, na ile to możliwe należy je skwantyfikować, poprzez określenie wartości bazowych i docelowych oraz wskazać metodę pomiaru poziomu ich osiągnięcia,
- d) być logicznie powiązane z ogólnymi celami właściwych funduszy, tj. wymagane jest określenie zbieżności celów projektu z celami realizacji danego działania / priorytetu programu.

Pomocnym przy opisie tego podrozdziału będzie odpowiedź na następujące pytania:

- Czy opisano związek celów projektu z potrzebami interesariuszy?
- Jakie korzyści społeczno-gospodarcze można osiągnąć dzięki wdrożeniu projektu?
- Czy cele projektu są spójne ze sobą i logicznie z siebie wynikają?
- Czy cele są opisem przyszłego stanu rzeczy, który zaistnieje po rozwiązaniu problemów, zgodnie z techniką SMART tzn. czy cele są konkretne, mierzalne, osiągalne, realistyczne i określone w czasie?
- Czy projekt realizuje cele Działania FEWiM 2021-2027, w tym wykazuje wszystkie wskaźniki zapisane w Regulaminie wyboru projektów i Szczegółowym Opisie Priorytetów FEWiM 2021-2027 (SzOP), które go dotyczą?
- Jakie wskaźniki produktu lub rezultatu przyjęto do oceny realizacji celu projektu?
- Czy planowane przedsięwzięcie zrealizuje wszystkie cele projektu?

Realizacja celu musi być mierzona za pomocą co najmniej jednego wskaźnika produktu lub rezultatu. W analizie celów należy wykorzystać wszystkie adekwatne wskaźniki zawarte w Szczegółowym Opisie Priorytetów FEWiM 2021-2027 i Regulaminie wyboru projektów, które dotyczą projektu. Jednocześnie nie należy powielać informacji dotyczących wskaźników z wniosku o dofinansowanie.

Studium przypadku

Przygotowanie celu projektu z Działania 2.10 „Gospodarka odpadowa” w oparciu o powyższe kryteria będzie miało następujący przebieg:

- Cel wynikający z analizy potrzeb, w której zidentyfikowano istniejące problemy związane z gospodarką odpadami takie jak konieczność usprawnienia zarządzania i redukcji odpadów, poprawy segregacji i recyklingu oraz zwiększenia efektywności systemu gospodarki odpadami, można sformułować następująco: *„Poprawa systemu gospodarki odpadami przyczyniająca się do ochrony wód, gleby i poprawy jakości powietrza”*.
- Następnie, aby skoncentrować cel na tym, co istotne, kosztowo efektywne i możliwe do zrealizowania, wraz z uzasadnieniem sposobu osiągnięcia celów, warto skoncentrować się na istotnych aspektach gospodarki odpadami, takimi jak redukcja generowania odpadów, optymalne wykorzystanie zasobów oraz wybór efektywnych metod zagospodarowania odpadów – możliwe do osiągnięcia dzięki wdrożeniu odpowiednich programów edukacyjnych, promocji segregacji i recyklingu, współpracy z lokalnymi podmiotami oraz inwestycjach w infrastrukturę do gospodarki odpadami. Stąd cel należy określić następująco: *„Poprawa systemu gospodarki odpadami uwzględniającego optymalne wykorzystanie zasobów, minimalizację generowania odpadów oraz efektywne metody zagospodarowania odpadów”*.
- W dalszym kroku należy opisać przyszły stan po rozwiązaniu problemów, a więc *„Ochrona wód, gleby i poprawa jakości powietrza dzięki wprowadzeniu kompleksowego systemu gospodarki odpadami optymalnie wykorzystującego zasoby, minimalizującego wielkość generowanych odpadów i efektywnie zagospodarowującego odpady, skutkujący zmniejszeniem ilości generowanych odpadów o X% do roku Y i zwiększeniem wskaźnika recyklingu o X% w ciągu 3 lat od zakończenia projektu”*.

2. Identyfikacja projektu

2.1. Analiza wariantów realizacji projektu

Analiza wariantów nie dotyczy projektów o charakterze nieinwestycyjnym (np. usługi doradcze, szkolenia, warsztaty, promocja).

Analiza wariantów projektu jest decydująca dla właściwej identyfikacji zakresu projektu oraz wyboru najbardziej opłacalnego rozwiązania technicznego.

Minimalny zakres analizy obejmuje dwa warianty: wariant bez realizacji projektu z kontynuacją dotychczasowej działalności oraz wariant z projektem.

Wybierając możliwe warianty realizacji projektu, należy zwrócić uwagę, czy faktycznie przyczyniają się one do określenia różnych zakresów i możliwości realizacji projektu. Kluczowe jest, aby skupić się na ograniczonej liczbie istotnych i technicznie wykonalnych opcji, z uwzględnieniem oczekiwań wynikających z postanowień FEWiM 2021-2027, SZOP i kryteriów wyboru projektów.

Dla ułatwienia wyboru wariantów, należy odpowiedzieć na dwa podstawowe pytania:

- w jaki sposób można rozwiązać wcześniej zidentyfikowane problemy oraz potrzeby?
- w jakim stopniu zidentyfikowane warianty odpowiadają na potrzeby społeczności?

2.2. Analiza popytu

Celem analizy popytu jest ilościowe określenie społecznego zapotrzebowania na realizację planowanej inwestycji, w tym zakresie należy uwzględnić zarówno popyt bieżący (w oparciu o aktualne dane), jak również prognozowany popyt (w oparciu o prognozy uwzględniające m.in. wskaźniki makroekonomiczne i społeczne), przy czym analizę prognozowanego popytu należy przeprowadzić dla scenariusza z projektem oraz bez projektu.

Po przeprowadzeniu analizy popytu dokonaj wyboru rozwiązania do zastosowania i sformułuj uzasadnienie, mając na uwadze w szczególności, że wariant wybrany do realizacji powinien:

- a) zostać poprzedzony analizą popytu i oceną potrzeb w celu ograniczenia ryzyka nieefektywności;
- b) brać pod uwagę inne projekty realizowane na sąsiadujących obszarach w celu uniknięcia nakładania się i konkurencji;
- c) w przypadku, gdy projekt dotyczy budowy nowej infrastruktury – zostać poprzedzony analizą potrzeb, która potwierdziła, iż zapewnienie infrastruktury stanowiącej przedmiot projektu nie będzie możliwe w inny sposób.

Należy mieć na względzie, że projekt pod kątem operacyjności, powinien stanowić samodzielną jednostkę analizy. Oznacza to, że powinien on obejmować zadania inwestycyjne, które sprawiają, że efektem jego realizacji jest stworzenie w pełni funkcjonalnej i operacyjnej infrastruktury.

2.3. Potencjał do realizacji wybranego wariantu projektu

Poniższy punkt dotyczy również partnerów i realizatorów projektu.

2.3.1. Potencjał instytucjonalny

W tym podrozdziale należy opisać zdolności instytucjonalne do wykonania projektu. Zdolności instytucjonalne odnoszą się do posiadania lub wynajmu odpowiedniej struktury organizacyjnej i procedur, które zapewniają skuteczną realizację projektu. Jeśli struktura organizacyjna i procedury nie są jeszcze dostępne, należy określić sposób, w jaki zostaną one dostosowane do wymagań projektu, aby umożliwić sprawną realizację projektu. W razie potrzeby dopuszcza się możliwość powierzenia wykonania projektu zastępczemu inwestorowi, który odpłatnie będzie odpowiedzialny za organizację i koordynację działań wszystkich stron zaangażowanych w proces inwestycyjny w imieniu zamawiającego. Należy opisać, w jaki sposób projektodawca wybierze takiego inwestora zastępczego i będzie nadzorował jego działania.

W tym podrozdziale opisz/odpowiedz na pytania:

- Opisz zasoby organizacyjne (lub plan ich pozyskania) niezbędne do wdrożenia wybranego wariantu projektu zgodnie z zaplanowanym okresem realizacji projektu.
- Jakie planujesz procedury umożliwiające zarządzanie, monitorowanie postępów i kontrolę jakości projektu?

Najczęściej popełniane błędy

Opis potencjału instytucjonalnego powinien być precyzyjny, kompletny i realistyczny. Wnioskodawcy powinni skupić się na identyfikacji swoich mocnych stron, ale również uczciwie przedstawić swoje ograniczenia i zaprezentować plany na rozwój i dostosowanie instytucji do wymagań projektu. Najczęściej występujące błędy w tym zakresie:

- Brak opisu struktury organizacyjnej wnioskodawcy oraz dostępnych zasobów możliwych do wykorzystania w celu efektywnej realizacji projektu.
- Brak przedstawienia planów rozwoju instytucji w kontekście dostosowania do wybranego wariantu (jeśli jest konieczne), wskazujący na niewystarczającą elastyczność instytucji i potencjalne ryzyko niepowodzenia przy wdrażaniu projektu.
- Brak informacji o ewentualnych partnerach i współpracy międzyinstytucjonalnej w przypadku wariantów wymagających takiej współpracy, w szczególności brak przedstawienia planów i strategii budowy takiej współpracy.
- Niejasne przedstawienie procedur zarządzania projektem, monitorowania postępów i kontroli jakości.

2.3.2. Potencjał kadrowy

W tym podrozdziale należy przedstawić zespół projektowy, który jest odpowiednio dopasowany do zakresu zadań w projekcie i umożliwia sprawną realizację. Jeżeli zespół projektowy nie został jeszcze sformowany, należy opisać, kto będzie go tworzyć i jak będzie funkcjonować. Należy również uwzględnić zespoły zewnętrzne, które zostaną zaangażowane do wykonania projektu, takie jak inwestor zastępczy lub firma doradcza do prowadzenia rozliczeń projektowych. Ważne jest uzasadnienie, dlaczego sposób zarządzania projektem jest odpowiedni w kontekście zakresu zadań w projekcie.

W tym podrozdziale opisz/odpowiedz na pytania:

- Opisz wymagania dotyczące kompetencji i umiejętności członków zespołu projektowego.
- Czy planujesz skorzystać z zespołu zewnętrznego i jeśli tak, to jakie będą jego kompetencje?

Najczęściej popełniane błędy

Opis potencjału kadrowego powinien uwzględniać wszystkie istotne aspekty związane z kompetencjami, zespołami zewnętrznymi, przyczyniające się do skutecznej realizacji projektu. Najczęściej występujące błędy w tym zakresie:

- Mało precyzyjne sformułowanie wymagań dotyczących kompetencji i umiejętności niezbędnych do skutecznej realizacji projektu z jednej strony, a z drugiej – słabe sprecyzowanie roli i odpowiedzialności poszczególnych członków zespołu projektowego, co może prowadzić do niejasności i niedopasowania kompetencji do wymagań projektu.
- Niewłaściwe uwzględnienie albo niedostateczne określenie roli i odpowiedzialności zespołów zewnętrznych niezbędnych do skutecznej realizacji projektu.

2.3.3. Potencjał techniczny

W niniejszym podrozdziale należy przedstawić uwarunkowania związane z realizacją planowanego projektu, które wynikają z dokumentów strategicznych, przepisów prawnych oraz aspektów środowiskowych, geologicznych i geotechnicznych. Ważne jest wskazanie, jak projekt odnosi się do

istniejących dokumentów strategicznych, aby pokazać, że problemy, które ma rozwiązać projekt oraz narzędzia, które zostaną w tym celu wykorzystane, są zgodne z założeniami tych dokumentów.

Należy również opisać kwestie prawne związane z realizacją wybranego wariantu i zapewnić zgodność projektu z obowiązującymi przepisami dotyczącymi różnych dziedzin, takimi jak prawo budowlane, ochrona środowiska oraz przepisy tematycznie powiązane z rozwiązaniem inwestycyjnym. Istotne jest także przedstawienie informacji dotyczących postępu prac związanych z uzyskaniem niezbędnych zezwoleń budowlanych lub zgłoszeń robót budowlanych oraz opracowaniem pełnej dokumentacji budowlanej, jeśli nie zostały jeszcze przygotowane. Jeżeli zakres projektu nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę lub zgłoszenia robót budowlanych, należy jasno to określić i przedstawić uzasadnienie oparte na obowiązujących przepisach prawnych.

Ważne jest również przedstawienie informacji dotyczących dysponowania niezbędnymi nieruchomościami przez projektodawcę, na których będą prowadzone prace budowlane lub inne działania w ramach projektu. Jeśli projektodawca nie posiada tych nieruchomości, należy określić, czy zamierza je nabyć lub wynająć (np. długoterminowy najem lub tymczasowe zajęcie na okres realizacji projektu i okres trwałości). Jeżeli chodzi o długoterminowy najem, należy udokumentować, że umowa została lub zostanie podpisana na okres trwania inwestycji i okres trwałości (przez co najmniej 5 lat, a w przypadku MŚP przez okres 3 lat, od płatności końcowej na rzecz beneficjenta).

W tym podrozdziale opisz/odpowiedz na pytania:

- Jakie rozwiązania techniczne zamierzasz zastosować w projekcie?
- Opisz kwestie prawne związane z realizacją wybranego rozwiązania inwestycyjnego (jeśli dotyczy), zgodność zapisów projektu z aktami prawnymi dotyczącymi poszczególnych dziedzin, np. prawo budowlane, ochrona środowiska oraz przepisy tematycznie powiązane z rozwiązaniem inwestycyjnym, posiadane decyzje administracyjne.
- Jeżeli zakres projektu nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę lub zgłoszenia robót budowlanych przedstaw uzasadnienie oparte na obowiązujących przepisach prawnych.
- Opisz zapotrzebowanie na media i ich dostępność w lokalizacji, w której będzie realizowany projekt oraz podczas eksploatacji jego produktów, takich jak woda, prąd, sieć ciepłownicza, gaz. Informacje te mają kluczowe znaczenie dla oceny dostępności niezbędnych zasobów i infrastruktury w kontekście realizacji projektu.

Najczęściej popełniane błędy

Najczęściej popełniane błędy przy opisie potencjału technicznego do realizacji wybranego wariantu realizacji projektu:

- Niejasne lub niekompletne przedstawienie rozwiązań technicznych, w szczególności szczegółowego opisu technologii, urządzeń, maszyn lub systemów, które będą wykorzystywane w projekcie, w tym ich funkcjonalności i specyfikacji technicznych, utrudnia ocenę skuteczności i efektywności rozwiązań technicznych w projekcie.
- Brak uwzględnienia aktualnych standardów i norm technicznych dotyczących danego sektora mogący oznaczać niezgodność z wymaganiami technicznymi przyjętych rozwiązań.
- Niedostateczna analiza i ocena ryzyka technicznego związanego z realizacją projektu, mogąca prowadzić do opóźnień, niedoszacowania kosztów i tym samym kosztów dodatkowych, co wpływa na efektywność i powodzenie projektu.

- Brak oceny możliwości rozwoju technologicznego, modernizacji i skalowalności technologii w dłuższym okresie, zwiększający prawdopodobieństwo, że projekt stanie się przestarzały lub niezdolny do spełnienia przyszłych wymagań.

2.4. Charakterystyka wybranego wariantu

Charakterystyka wybranego wariantu projektu ma zawierać zwięzłą i jednoznaczną informację na temat całościowej koncepcji i logicznych ram projektu.

Uwzględnij następujące kwestie:

- a) zarys i ogólny charakter projektu, tj. prezentację projektu jako przedmiotu przedsięwzięcia wraz z opisem (w przypadku zakupu sprzętu należy zamieścić wykaz sprzętu), całkowitym kosztem inwestycji, w tym całkowitym kosztem kwalifikowalnym, lokalizacją projektu – należy wskazać wszystkie numery działek objęte projektem oraz numery ksiąg wieczystych, itd.,
- b) w przypadku projektów infrastrukturalnych dokonaj analizy projektu w kontekście całego układu infrastruktury, tj. funkcjonalne i rzeczowe powiązania między danym projektem a istniejącą infrastrukturą; w projektach miękkich odnieś się do oferty usług na rynku i jej powiązania z działaniami założonymi w projekcie,
- c) daty rozpoczęcia i zakończenia rzeczowego poszczególnych zadań (w przypadku projektów rozpoczętych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie),
- d) sposób oszacowania wysokości poszczególnych kosztów (w przypadku kosztów uproszczonych tj. kwot ryczałtowych, koszty muszą być opisane w sposób umożliwiający oceniającemu sprawdzenie, czy koszty są kwalifikowalne, racjonalne i efektywne. Istotnym jest zatem, aby w uzasadnieniu kosztów Wnioskodawca przedstawił m.in. informacje pozwalające na weryfikację racjonalności (rynkowości) zaplanowanych kosztów, np. poprzez analizę stron internetowych, informacje o przeanalizowanych ofertach. Należy przedłożyć 3 dokumenty potwierdzające rozeznanie rynku. W przypadku ofert należy załączyć również zapytanie skierowane do oferentów. Przedstawione przez Wnioskodawcę koszty nie mogą odbiegać od cen rynkowych. Kwota ryczałtowa musi stanowić średnią z 3 przedstawionych dokumentów potwierdzających rozeznanie rynku).

2.5. Zgodność wybranego wariantu z kryteriami wyboru projektów współfinansowanych z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027

2.5.1. Kryteria horyzontalne

Należy udzielić odpowiedzi na poniższe pytania oraz wykazać zgodność sposobu realizacji i zakresu projektu z:

- Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej z dnia 26 października 2012 r., w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji i zakresu projektu;

- Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji i zakresu projektu;
- Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji i zakresu projektu *(jeśli dotyczy)*;
- klauzulą antydyskryminacyjną;
- zasadą horyzontalną FEWiM – Zielona transformacja *(jeśli dotyczy)*;
- zasadą horyzontalną FEWiM – Cyfrowa transformacja *(jeśli dotyczy)*;
- zasadą horyzontalną FEWiM – Gospodarcza transformacja (w zakresie Inteligentnych Specjalizacji) *(jeśli dotyczy)*;
- Czy projekt jest komplementarny z innymi przedsięwzięciami już zrealizowanymi, w trakcie realizacji lub wybranymi do realizacji i współfinansowanymi ze środków zagranicznych i polskich? *(jeśli dotyczy)*
- Czy projekt przewiduje działania wyrównujące szanse grup zagrożonych dyskryminacją? *(jeśli dotyczy)*
- Czy projekt realizowany będzie na terenie powiatów pogranicza? *(jeśli dotyczy)*
- Czy projekt realizowany będzie w formule hybrydowej/parasolowej? *(jeśli dotyczy)*
- Czy projekt realizowany będzie na obszarze strategicznej interwencji? *(jeśli dotyczy)*

2.5.2. Pozostałe kryteria oceny projektu wynikające z Regulaminu wyboru projektów

W tym podrozdziale należy odnieść się do pozostałych warunków określonych w kryteriach wyboru (zgodnie z Kartą z definicjami kryteriów wyboru projektów) na podstawie których dokonywana będzie ocena dofinansowania danego projektu (patrz Regulamin wyboru projektów). Jeżeli zgodność z tymi warunkami jest zawarta w innym miejscu biznesplanu, należy wskazać to miejsce. Wymagane jest spełnienie wszystkich warunków, dlatego należy odnieść się do każdego warunku osobno i dla każdego warunku odrębnie uzasadnić jego spełnienie.

2.5.3 Dodatkowe informacje niezbędne do oceny projektu

Należy w tym miejscu również udzielić odpowiedzi na następujące przykładowe pytania:

1. Jaka będzie struktura organizacyjna projektu po jego realizacji w okresie trwałości (przez co najmniej 5 lat, a w przypadku MŚP przez okres 3 lat, od płatności końcowej na rzecz beneficjenta), tj. wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za zarządzanie wytworzonymi w ramach projektu środkami trwałymi, opis mechanizmu prawnego regulującego zarządzanie oraz sposób jego finansowania, rozliczeń związanych z kosztami zarządzania i korzystania z ww. środków?
2. Czy produkt projektu jest zgodny z koncepcją uniwersalnego projektowania? *(jeśli dotyczy)*
3. Czy przedsięwzięcia w projekcie nie są częścią projektu, który został objęty lub powinien być objęty procedurą odzyskiwania zgodnie z art. 65 Rozporządzenia 2021/1060 w następstwie przeniesienia działalności gospodarczej poza obszar objęty Programem? *(jeśli dotyczy)*

3. Analiza finansowa

3.1. Analiza finansowa (część rachunkowa)

Przeprowadź analizę finansową zgodnie z metodyką opisaną w tym rozdziale. Załącznikiem do Biznesplanu jest arkusz kalkulacyjny w formacie xlsx, który zawiera tabele oraz wyliczenia do analizy finansowej (arkusze: „Założenia”, „Nakłady”, „Przepływy”, „Efektywność” oraz „Trwałość”)

Dla projektów, w których nie występują koszty inwestycyjne związane z infrastrukturą, analizę finansową przeprowadź w zakresie pkt. 2 poniżej (zestawienie przepływów pieniężnych projektu dla każdego roku analizy) oraz pkt. 3 poniżej (opisanie źródeł finansowania projektu).

Celem analizy finansowej jest w szczególności:

- a) weryfikacja źródeł finansowania projektu,
- b) weryfikacja trwałości finansowej projektu.

Etapy analizy finansowej:

1. Określenie przyjętych założeń do analizy (**arkusz „Założenia” w arkuszu kalkulacyjnym**):
 - a) Analizę przeprowadź w oparciu o metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych (ang. Discounted Cash Flow – DCF), która uwzględnia rzeczywistą kwotę pieniężną wypłacaną lub otrzymaną przez dany projekt.
 - b) Uwzględnij przepływy środków pieniężnych w roku, w którym zostały dokonane i ujęte w danym okresie odniesienia (zasada kasowa), wyjątek stanowią nakłady inwestycyjne na realizację projektu poniesione przed pierwszym rokiem okresu odniesienia, wówczas uwzględnij je w pierwszym roku odniesienia, w wartościach niezdyskontowanych (całościowo jako wartość skumulowana za wszystkie lata).
 - c) Przeprowadź analizę wyłącznie dla scenariusza (wariantu) podstawowego – wybranego do realizacji. W trakcie sporządzania prognozy przepływów/ projekcji finansowej korzystaj z danych makroekonomicznych zawartych w Wytycznych Ministra Finansów z dnia 3 października 2022 r. dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw albo w nowszej wersji tych wytycznych, jeżeli jest dostępna.
 - d) Metoda oraz okres amortyzacji dla każdego typu aktywa muszą być zgodne z polityką rachunkowości beneficjenta / operatora. Amortyzacja, ze względu na fakt, że nie stanowi faktycznego przepływu pieniężnego, nie jest uwzględniana w kosztach operacyjnych w ramach analizy finansowej. W założeniach do analizy finansowej wskaż okres amortyzacji dla aktywów dotyczących projektu.
 - e) Podatki bezpośrednie (m.in. podatek od nieruchomości) mogą zostać uwzględnione w analizie finansowej jako koszty, o ile stanowią one faktyczny koszt operacyjny ponoszony w związku z funkcjonowaniem projektu oraz istnieje możliwość ich skwantyfikowania.
 - f) W przypadku inwestycji, dla których możliwe jest oddzielenie przepływów pieniężnych związanych z projektem od ogólnych przepływów pieniężnych beneficjenta zastosuj metodę standardową analizy finansowej, polegającą na uwzględnieniu w analizie jedynie przepływów pieniężnych w ramach projektu UE. W przypadku stosowania metody standardowej, w arkuszu „PRZEPŁYWY” w pozycjach "scenariusz bez projektu" należy wpisać wartość „0”. Wartości przepływów mają odzwierciedlać wszystkie szacowane przepływy dla projektu, niezależnie od tego czy ponosi je będzie Wnioskodawca czy Realizator Projektu. W przypadku inwestycji, dla których niemożliwe jest rozdzielenie przepływów pieniężnych, zarówno

osobno dla kategorii przychodów oraz kosztów, jak i dla obydwu kategorii równocześnie zastosuj metodę złożoną analizy finansowej, która opiera się na różnicowym modelu finansowym.

- g) Okres odniesienia (horyzont czasowy inwestycji) jaki należy przyjąć w analizie finansowej wynosi **25 lat**. Wymiar okresu odniesienia jest taki sam w analizie finansowej oraz w analizie kosztów i korzyści. Okres odniesienia, za który należy sporządzić prognozę przepływów pieniężnych w projekcie ma uwzględniać zarówno okres realizacji projektu, jak i okres po jego ukończeniu, tj. fazę inwestycyjną i operacyjną.
- h) Przyszłe przepływy środków pieniężnych dyskontuje się w celu uzyskania ich wartości bieżącej za pomocą współczynnika dyskontowego, którego wielkość jest ustalana przy użyciu stopy dyskontowej. Przeprowadź analizę w cenach stałych i finansowej stopie dyskontowej (finansowy wskaźnik waloryzacji) **4%**.
- i) Sporządź analizę w cenach brutto (wraz z VAT) w przypadku, gdy:
 - łączna wartość projektu < niż 5 mln EUR (włączając VAT) dotyczy również projektów objętych pomocą de minimis;
 - łączna wartość projektu ≥ 5 mln euro (włączając VAT) albo projektów z pomocą publiczną (bez względu na ich wartość), a VAT nie może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe. Jednocześnie decydujące dla kwalifikowalności wydatku jest to, czy istnieje prawna możliwość odzyskania VAT z budżetu państwa, a nie czy VAT w danym przypadku rzeczywiście zostanie odzyskany.

W przypadku projektów partnerskich lub, w których występuje realizator, analizę w cenach brutto można przeprowadzić wyłącznie wówczas, gdy beneficjentowi ani żadnemu innemu podmiotowi zaangażowanemu w realizację projektu lub wykorzystującemu do działalności opodatkowanej produkty będące efektem realizacji projektu, zarówno w fazie realizacyjnej jak i operacyjnej, ani uczestnikowi projektu, czy innemu podmiotowi otrzymującemu wsparcie, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot podatku VAT. W pozostałych przypadkach przeprowadź analizę w cenach netto (bez podatku VAT). Podatek VAT wyodrębnił jako osobną pozycję analizy finansowej.

- j) W przypadku gdy Wnioskodawca nie jest Realizatorem Projektu, dane należy uzupełnić dla Wnioskodawcy.
2. Zestawienie przepływów pieniężnych projektu dla każdego roku analizy – wyliczeń dokonaj w tabelach zawartych w arkuszu kalkulacyjnym (**arkusz „Przepływy”**), który stanowi załącznik do Biznesplanu.
- Dane historyczne powinny obejmować 2 lata poprzedzające rok, w którym rozpoczyna się realizacja projektu. Jeśli pierwszym rokiem historycznym w stosunku do rozpoczęcia projektu jest rok bieżący analizy, jego dane należy oszacować w ujęciu rocznym, w oparciu o osiągnięte dane cząstkowe. Zasady dotyczące terminów zatwierdzania sprawozdań finansowych nie mają wpływu na obowiązek przedstawienia danych za ostatnie 2 lata poprzedzające moment rozpoczęcia realizacji projektu. Tym samym, tuż po rozpoczęciu nowego roku obrotowego Wnioskodawca powinien w analizie uwzględnić niedawno zakończony rok obrotowy jako rok historyczny. Rok obrotowy kończy się zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości u Wnioskodawcy (najczęściej zgodnie z rokiem kalendarzowym). Jeśli wnioskodawca ma przesunięty rok obrotowy względem roku kalendarzowego, powinien wskazać 2 ostatnie zamknięte okresy obrachunkowe.

W tabeli nr 2 uzupełnij zestawienie przychodów operacyjnych. Jeśli projekt zakłada po zakończeniu inwestycji dotacje o charakterze operacyjnym (np. na funkcjonowanie eksploatowanych zasobów) to powinny być one uwzględnione w pozycji „Dotacje na działalność (scenariusz z projektem)” tabeli nr 2. Tym samym będą one automatycznie uwzględnione w analizie stabilności finansowej.

W tabeli nr 3 uzupełnij zestawienie kosztów operacyjnych w arkuszu kalkulacyjnym. Odnosząc się do poszczególnych kategorii kosztów wskazanych w tabeli nr 3, do przykładowych kosztów można zaliczyć:

- w zakresie pozycji „Eksploatacja i utrzymanie” koszty takie jak np. surowce, media jak energia elektryczna, energia cieplna, etc.);
- w zakresie pozycji koszty „Administracyjne i ogólne” takie jak np. koszty zarządzania projektem, koszty prowadzenia wyodrębnionego rachunku bankowego na potrzeby projektu, koszty materiałów biurowych niezbędnych do realizacji działań projektowych, koszty działań promocyjnych projektu;
- w zakresie pozycji obejmującej koszty „Związane ze sprzedażą i dystrybucją” takie jak np. koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą i dystrybucją produktów lub usług powstałych w ramach projektu lub z wykorzystaniem infrastruktury projektu.

Przy określaniu kosztów operacyjnych na potrzeby analizy projektu nie należy uwzględniać pozycji, które nie powodują rzeczywistego wydatku pieniężnego, nawet jeżeli są one zazwyczaj wykazywane w bilansie lub rachunku zysków i strat. Wnioskodawca musi dokonać analizy ponoszonych przez siebie kosztów, biorąc pod uwagę przy tym specyfikę projektu i planowanych w nim działań.

Przedstaw w Biznesplanie (pkt 3.1.) wysokość taryf ustalających ceny za towary lub usługi zapewniane przez dany projekt. Dla sektorów, w których realizowane są projekty mające na celu realizację usług ogólnego interesu gospodarczego, ustal taryfę opłat dokonywanych przez użytkowników zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” oraz zasadą pełnego zwrotu kosztów, przy uwzględnieniu kryterium dostępności cenowej taryf (ang. affordability), wyrażającego granicę zdolności gospodarstw domowych do ponoszenia kosztów zakupu dóbr i usług zapewnianych przez projekt.

Przedstaw w Biznesplanie (pkt 3.1.) metodę kalkulacji kosztów operacyjnych.

Zaprezentuj w Biznesplanie (pkt 3.1.) łączną wartość przychodów i kosztów (w ujęciu bez projektu i z projektem).

3. Opisanie źródeł finansowania projektu (**arkusz „Nakłady”**) – wskaż źródła finansowania wydatków projektu z podziałem na wydatki kwalifikowalne i niekwalifikowalne.
4. Ustalenie wartości wskaźników efektywności finansowej – dla projektu inwestycyjnego dokonaj wyliczenia w tabeli nr 5 zawartej w **arkuszu „Efektywność”**.

Oblicz, na podstawie przepływów pieniężnych określonych przy zastosowaniu metody standardowej bądź złożonej, wartości wskaźnika finansowej bieżącej wartości netto inwestycji (FNPV/C) i finansowej wewnętrznej stopy zwrotu z inwestycji (FRR/C). Wyniki zaprezentuj w pkt 3.1. Biznesplanu.

Zgodnie z art. 73 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060, projekty wybrane do wsparcia powinny charakteryzować się najkorzystniejszą relacją między kwotą wsparcia, podejmowanymi działaniami i celami, które mają być osiągnięte w wyniku ich realizacji. Co do zasady, dla projektu

wymagającego dofinansowania z funduszy UE wskaźnik FNPV/C przed otrzymaniem wkładu z UE powinien mieć wartość ujemną, a FRR/C – niższą od stopy dyskontowej użytej w analizie finansowej. Taka wartość wskaźników oznacza, że bieżąca wartość przyszłych przychodów nie pokrywa bieżącej wartości kosztów projektu. Odstępstwo od tej zasady może wynikać ze specyfiki projektu, np. znacznego poziomu ryzyka związanego z wysokim poziomem innowacyjności, jak również faktu objęcia projektu pomocą publiczną. Dla przykładu, w przypadku projektów dot. podniesienia efektywności energetycznej budynków nieujemna wartość FNPV może wynikać z tego, iż projekt generuje oszczędności kosztów operacyjnych. Taka sytuacja może stanowić uzasadnienie dla dofinansowania przedmiotowego projektu, pomimo nieujemnej wartości FNPV.

UWAGA! Nie zawsze istnieje możliwość wyznaczenia FRR/C. Wówczas w formułach Excel pojawia się błąd „#LICZBA!”. Błąd ten nie jest wynikiem złych obliczeń. Wskaźnik FRR/C (IRR) można wyznaczyć dla projektów o tzw. normalnych przepływach pieniężnych. Zastosowanie kryterium FRR/C (IRR) nie będzie możliwe do wyznaczenia w następujących przypadkach:

- 1) wszystkie przepływy pieniężne generowane przez projekt inwestycyjny mają wartość ujemną,
- 2) wszystkie przepływy pieniężne generowane przez projekt inwestycyjny mają wartość dodatnią,
- 3) przepływy pieniężne mają zarówno wartość dodatnią, jak również ujemną, jednak krzywa NPV nie przecina osi kosztu kapitału,
- 4) przepływy pieniężne mają zarówno wartość dodatnią, jak również ujemną, jednak krzywa NPV przecina krzywą kosztu kapitału wielokrotnie,
- 5) suma przepływów pieniężnych generowanych przez projekt ma wartość zero,
- 6) suma przepływów pieniężnych generowanych przez projekt jest mniejsza od zera, a krzywa NPV jest malejąca,
- 7) suma przepływów pieniężnych generowanych przez projekt jest mniejsza od zera, a krzywa NPV jest rosnąca.

Ocenę opłacalności projektu w tym przypadku dokona się tylko na podstawie wskaźnika FNPV/C.

5. Przeprowadzenie analizy trwałości finansowej projektu – wyliczeń dokonaj w tabelach nr 6 i nr 7 zawartych w **arkuszu „Trwałość”**. Tabeli nr 7 nie wypełnia się w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego. W pkt 3.1. Biznesplanu podsumuj, czy projekt jest stabilny finansowo oraz czy analiza wykazała dodatnie roczne saldo skumulowanych przepływów pieniężnych beneficjenta na koniec każdego roku analizy?

W ramach analizy trwałości finansowej projektu uwzględnij jego dofinansowanie z funduszy UE. Przeprowadź analizę sytuacji finansowej beneficjenta/operatora z uwzględnieniem projektu (jeżeli operator zbankrutuje, trwałość samej inwestycji może stracić znaczenie). W analizie trwałości finansowej beneficjenta weź pod uwagę wszystkie przepływy pieniężne, np. podatki bezpośrednie każdorazowo uwzględnij jako koszty. Ponadto, w ramach analizy trwałości finansowej beneficjenta uwzględnij również te wpływy na rzecz projektu, które nie stanowią przychodów, np. dotacje operacyjne.

Analiza trwałości finansowej projektu polega na wykazaniu, że beneficjent dysponuje niezbędnymi zasobami, aby pokryć koszty eksploatacji i utrzymania inwestycji realizowanej w ramach projektu zarówno na etapie inwestycyjnym, jak i operacyjnym.

Projekt uznaje się za trwały finansowo, jeżeli saldo niezdyskontowanych skumulowanych przepływów pieniężnych generowanych przez projekt jest większe bądź równe zeru we

wszystkich latach objętych analizą. Oznacza to wówczas, że planowane wpływy (w tym z tytułu dofinansowania z funduszy UE) i wydatki zostały odpowiednio czasowo zharmonizowane tak, że przedsięwzięcie ma zapewnioną płynność finansową.

3.2 Analiza finansowa (część opisowa podsumowująca wyniki kalkulacji)

W tym punkcie Biznesplanu:

- a) opisz źródła finansowania wkładu własnego;
- b) opisz źródła finansowania kosztów operacyjnych, jeśli nie zostaną w pełni pokryte z przychodów generowanych przez projekt;
- c) podaj na podstawie bilansu jednostki lub innych dokumentów księgowych (lub bankowych), wartość środków pieniężnych oraz wartość należności na koniec kwartału poprzedzającego kwartał złożenia wniosku o dofinansowanie.

4. Analiza kosztów i korzyści (jeśli dotyczy)

„Analiza kosztów i korzyści **jest obligatoryjna dla projektów**, w stosunku do których konieczność jej przeprowadzenia wskazano w Szczegółowym Opisie Priorytetów FEWiM 2021-2027/ Regulaminie Wyboru Projektów. **W przypadku pozostałych projektów**, Wnioskodawca powinien rozważyć jej przeprowadzenie, gdy znajduje ona uzasadnienie dla wykazania potrzeby dofinansowania projektu.

4.1. Analiza ekonomiczna (część rachunkowa)

Jeśli projekt generuje wyłącznie korzyści dla których niemożliwe jest przypisanie wartości pieniężnych, nie dokonuj obliczeń w arkuszu kalkulacyjnym wskazanym w tym podrozdziale Biznesplanu i przejdź do pkt 4.2

W pozostałych przypadkach dokonaj obliczeń w arkuszu w tabeli 8 *Ocena ekonomicznej efektywności inwestycji* zawartej w arkuszu kalkulacyjnym stanowiącym załącznik do Biznesplanu. Uwzględnij wszystkie możliwe efekty środowiskowe, korzyści ekonomiczne oraz społeczne korzyści i koszty.

Analizę kosztów i korzyści przeprowadź w formie analizy ekonomicznej, tj. w drodze skorygowania wyników analizy finansowej o efekty fiskalne, efekty zewnętrzne oraz ceny rozrachunkowe (patrz Podrozdział 7.1 pkt. 7-9 Wytycznych MFiPR). Podstawą do przeprowadzenia analizy ekonomicznej są przepływy środków pieniężnych określone w analizie finansowej. W przypadku wystąpienia korekt uwzględnij je w analizie z odpowiednim znakiem, tzn. korekty wpływów jako wartości dodatnie, a korekty wydatków jako wartości ujemne.

Jeśli potencjał ekonomiczny projektu wykracza poza okres odniesienia, to powinien zostać uwzględniony jako wartość rezydualna w ostatnim roku okresu odniesienia i być obliczony w odniesieniu do pozostałych lat jego trwania (życia ekonomicznego). Wartość rezydualną należy podać w arkuszu „**Analiza ekonomiczna**” dla ostatniego roku analizy. Wartość rezydualna będzie zerowa lub bliska zeru jeżeli okres odniesienia będzie zbliżony do okresu życia ekonomicznego danych aktywów trwałych.

Analizę ekonomiczną przeprowadź w cenach stałych, przyjmując rekomendowaną społeczną stopę dyskontową (społeczny wskaźnik waloryzacji) na poziomie **3%**.

UWAGA! Nie zawsze istnieje możliwość wyznaczenia ERR. Wówczas w formułach Excel pojawia się błąd „#LICZBA!”. Błąd ten nie jest wynikiem złych obliczeń. Wskaźnik ERR można wyznaczyć dla projektów o tzw. normalnych przepływach pieniężnych. Zastosowanie kryterium ERR nie będzie możliwe do wyznaczenia w następujących przypadkach:

- 1) wszystkie przepływy pieniężne generowane przez projekt inwestycyjny mają wartość ujemną,
- 2) wszystkie przepływy pieniężne generowane przez projekt inwestycyjny mają wartość dodatnią,
- 3) przepływy pieniężne mają zarówno wartość dodatnią, jak również ujemną, jednak krzywa NPV nie przecina osi kosztu kapitału,
- 4) przepływy pieniężne mają zarówno wartość dodatnią, jak również ujemną, jednak krzywa NPV przecina krzywą kosztu kapitału wielokrotnie,
- 5) suma przepływów pieniężnych generowanych przez projekt ma wartość zero,
- 6) suma przepływów pieniężnych generowanych przez projekt jest mniejsza od zera, a krzywa NPV jest malejąca,
- 7) suma przepływów pieniężnych generowanych przez projekt jest mniejsza od zera, a krzywa NPV jest rosnąca.

Ocenę opłacalność ekonomicznej projektu w tym przypadku dokona się tylko na podstawie wskaźnika ENPV i B/C.

4.2. Analiza kosztów i korzyści (część opisowa podsumowująca wyniki kalkulacji)

Opisz wszystkie korzyści generowane przez projekt, dla których nie można przypisać wartości pieniężnych.

Jeśli przeprowadzono obliczenia w arkuszu kalkulacyjnym, opisz wyniki otrzymane w arkuszu kalkulacyjnym i potwierdź, że:

1. Ekonomiczna bieżąca wartość netto inwestycji (ENPV) jest większa od zera;
2. Ekonomiczna stopa zwrotu (ERR) przewyższa przyjętą stopę dyskontową;
3. Wskaźnik zdyskontowanych korzyści do zdyskontowanych kosztów (B/C), jest większy od jedności.

5. Pomoc publiczna

5.1. Pomoc publiczna (część rachunkowa)

Wypełnij arkusz kalkulacyjny w części dotyczącej pomocy publicznej (*jeśli dotyczy*).

5.2. Pomoc publiczna (część opisowa)

5.2.1. Analiza występowania pomocy publicznej (lub de minimis) w projekcie

WERYFIKACJA STATUSU PRZEDSIĘBIORCY

Rozpoczynając analizę projektu w zakresie pomocy publicznej (lub de minimis) zbadaj, czy działasz jako przedsiębiorca. W rozumieniu wspólnotowych przepisów o pomocy publicznej przedsiębiorstwo definiuje się jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą, bez względu na jego status prawny i sposób finansowania, a co za tym idzie zakwalifikowanie danego podmiotu jako przedsiębiorstwo zależy całkowicie od charakteru jego działalności. Status podmiotu na gruncie prawa krajowego nie

jest decydujący, co w konsekwencji może prowadzić do sytuacji, gdy podmiot, który formalnie jest częścią administracji publicznej uznany zostanie za przedsiębiorstwo. Jedynym kryterium oceny jest fakt, czy prowadzi on działalność gospodarczą. A działalnością gospodarczą jest wszelka działalność polegająca na oferowaniu dóbr i usług na rynku. Nie ma znaczenia czy dany podmiot utworzono po to, aby przynosił zyski – podmioty nienastawione na zysk również mogą zostać uznane za podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Odpowiedź na pytanie, czy w projekcie występuje pomoc publiczna powinna zawierać odniesienie do charakteru planowanych do realizacji zadań w projekcie w kontekście ich kwalifikacji jako działalność gospodarcza na gruncie unijnego prawa konkurencji oraz wykazanie w jakim zakresie dofinansowana infrastruktura będzie służyła do prowadzenia działalności gospodarczej (w toku realizacji i w fazie operacyjnej projektu!). Odpowiedź zamieść w części 5.2.1 Biznesplanu (punkt *Weryfikacja statusu przedsiębiorcy*).

TEST POMOCY PUBLICZNEJ

W tej części przedstaw uzasadnienie czy model dofinansowania projektu stanowi pomoc publiczną lub pomoc de minimis. Dokonaj analizy czy projekt podlega/ nie podlega zasadom pomocy publicznej na podstawie obowiązujących aktów prawnych. W tym zakresie przeprowadź test pomocy publicznej.

Dofinansowanie w ramach FEWiM może zostać uznane za pomoc publiczną w oparciu o przepisy art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE 2012 C 326/47) (TFUE), zgodnie z którym: „Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi”.

Mając na uwadze powyższe pomoc publiczna występuje wtedy, gdy spełnione zostaną łącznie następujące przesłanki:

1. transfer środków publicznych – wsparcie przekazywane jest przez państwo lub przy wykorzystaniu zasobów państwowych,
2. korzyść ekonomiczna – występuje m.in. wtedy, gdy przekazywane jest wsparcie o charakterze bezzwrotnym (dotacje, refundacje), udzielane są pożyczki/kredyty z oprocentowaniem poniżej stopy rynkowej (stopy referencyjnej), udzielane są poręczenia ze stawką prowizji poniżej rynkowej stawki prowizji, dokonuje się odroczenia/rozłożenia na raty płatności po stopie niższej od stopy rynkowej,
3. selektywność – wsparcie uprzywilejowuje konkretne przedsiębiorstwa lub grupy przedsiębiorstw, bądź produkcję określonych towarów,
4. wsparcie zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji oraz wpływa na wymianę handlową.

Brak wystąpienia pomocy państwa należy szczegółowo uzasadnić w oparciu o powyższe przesłanki.

W odniesieniu do pytania o transfer środków publicznych (część 5.2.1 Biznesplanu, punkt *Test pomocy publicznej*, pytanie 1) odpowiedź będzie zawsze twierdząca. Środki pochodzące z funduszy europejskich stanowią środki przyznawane z zasobów państwowych. Tym samym środki, które beneficjent uzyska z FEWiM 2021-2027, będą pochodziły

z zasobów państwowych. Oznacza to, że każdorazowo będzie spełniona pierwsza przesłanka występowania pomocy publicznej.

W odniesieniu do pytania dotyczącego przysporzenia (część 5.2.1 Biznesplanu, punkt Test pomocy publicznej, pytanie 2), warunek korzyści co do zasady będzie spełniony dla wnioskodawców FEWiM 2021-2027. Dotacja bezzwrotna stanowi korzyść ekonomiczną, której przedsiębiorca nie uzyskałby w normalnych warunkach rynkowych. W przypadku instrumentów zwrotnych (pożyczki lub poręczenia), korzyść ekonomiczna wystąpi, jeśli warunki udzielania wsparcia (stopa oprocentowania pożyczki lub stawka prowizji za poręczenie są preferencyjne w stosunku do cen rynkowych). W sytuacji, gdy zostałyby spełnione wszystkie tzw. przesłanki ALTMARK (dotyczy wynagrodzenia za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym, np. w sektorze transportu publicznego lub sektorze odpadów) korzyść ekonomiczna nie występuje na poziomie właściciela infrastruktury. Przesłanki Altmark zostały opisane w Komunikacie Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE C 8 z 11.1.2012). Dodatkowo przysporzenie nie występuje w przypadku spełnienia testu prywatnego operatora rynkowego – w zależności od sytuacji: testu prywatnego inwestora, testu prywatnego wierzyciela lub testu prywatnego sprzedawcy. Zasady przeprowadzania tych testów zostały opisane w rozdziale 4.2 Zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 262 z 19.7.2016).

W odniesieniu do pytania o selektywność (część 5.2.1 Biznesplanu, punkt Test pomocy publicznej, pytanie 3) dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 ma zawsze charakter selektywny, gdyż przyznawane jest dla konkretnego podmiotu – określono zamknięty katalog wnioskodawców, wsparcie uzyskać mogą jedynie podmioty działające na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego, na konkretne typy przedsięwzięć.

Zatem analiza pomocy publicznej powinna w dużym stopniu skupiać się na analizie czwartej przesłanki wskazanej powyżej. W tym celu odpowiedz na poniższe pytania pomocnicze (jeśli dotyczą projektu/ wnioskodawcy) i zamieść ją jako uzasadnienie w części 5.2.1 Biznesplanu, punkt Test pomocy publicznej, pytanie 4:

1. Czy wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą (oferuje towary lub świadczy usługi i istnieje rynek tych towarów lub usług)?
2. Czy jest możliwość rozdzielenia działalności gospodarczej od działalności niekomercyjnej?
3. Czy z przedmiotu projektu korzystają osoby z innych regionów lub państw członkowskich?
4. Czy wnioskodawca prowadzi działania reklamowe lub marketingowe zmierzające do pozyskania klientów z innych państw członkowskich?
5. Do kogo kierowana jest oferta wnioskodawcy z związku z przedmiotem projektu?
6. Jaka jest atrakcyjność przedmiotu projektu na tle oferty innych jednostek w regionie/ Polsce/ Europie?
7. Jaka jest liczba klientów korzystających z oferty wnioskodawcy z innych państw członkowskich?
8. Czy oferta wnioskodawcy jest prowadzona w językach obcych?
9. Czy oferta kierowana jest na rynek ponadregionalny?
10. Czy przedmiot projektu jest atrakcyjny w skali co najmniej ponadregionalnej?

Przeprowadzona analiza rynku w oparciu o ww. elementy, na który ma wpływ realizacja projektu pozwoli wykazać/udowodnić wpływ (lub jego brak) udzielonego wsparcia na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi i zakłócenie (bądź nie) konkurencji.

Groźba zakłócenia konkurencji wystąpi zawsze, z wyjątkiem sytuacji w której przedmiot projektu dotyczy działalności objętej monopolem prawnym. Natomiast wpływ na wymianę handlową będzie identyfikowany, jeśli z założeń projektu wynika, że mogą z niego korzystać odbiorcy z innych regionów lub państw członkowskich, bądź projekt będzie stwarzał przewagę konkurencyjną dla już funkcjonujących przedsiębiorców, czy już oferowanych towarów czy usług na rynku, na którym występują podmioty międzynarodowe.

W przypadku gdy, projekt obejmuje więcej niż jeden składnik infrastruktury (np. do dofinansowania w ramach inwestycji wnioskuję się na różne maszyny, kilka budynków lub każdy ze składników jest funkcjonalnie niezależny) należy dokonać oceny każdego składnika infrastruktury oddzielnie.

Rekomendujemy ocenę występowania pomocy publicznej w projekcie w oparciu o [Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej](#) (Dz. Urz. UE C 262 z 19.7.2016).

DEFINICJA MŚP

W przypadku identyfikacji przedsiębiorstwa zbadaj, czy spełniasz kryteria mikro, małego lub średniego przedsiębiorcy zgodnie z definicją zawartą w Załączniku I do rozporządzenia GBER. Do ustalenia wielkości przedsiębiorstwa zweryfikuj, czy posiadasz przedsiębiorstwa partnerskie lub powiązane, czy jesteś przedsiębiorstwem samodzielnym (nieposiadającym przedsiębiorstw partnerskich i powiązanych). Rekomendujemy weryfikację występowania przedsiębiorstw partnerskich i powiązanych w oparciu o [Poradnik dla użytkowników dotyczący definicji MŚP, opracowany przez Komisję Europejską](#).

Uzupełnij dane dotyczące zatrudnienia, obrotów i sumy bilansowej w tabelach 10.a-10.c, zawartych w arkuszu kalkulacyjnym stanowiącym załącznik do Biznesplanu, a uzyskany wynikowo status przedsiębiorcy zapisz w Biznesplanie, w pkt 5.2.1.

5.2.2. Odniesienie do spełnienia przesłanek trudnej sytuacji ekonomicznej

Dodatkowo przeprowadź badanie kondycji przedsiębiorstwa i ocenę spełnienia definicji „przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji”, określonej w art. 2 pkt 18 rozporządzenia GBER. Dokonaj wyliczeń w tabelach 11.a-11.c, zawartych w arkuszu kalkulacyjnym stanowiącym załącznik do Biznesplanu, a uzyskane wyniki opisz w Biznesplanie w pkt 5.2.2.

Ocena spełnienia przesłanek trudnej sytuacji powinna zostać dokonana na podstawie danych finansowych jednostki gospodarczej tj. skumulowanych danych finansowych Wnioskodawcy oraz wszystkich podmiotów powiązanych z Wnioskodawcą w rozumieniu art. 3 Załącznika I do rozporządzenia GBER. Należy zatem zsumować dane (odpowiednie pozycje sprawozdań finansowych) Wnioskodawcy oraz każdego z podmiotów powiązanych w pełnej wysokości.

Odpowiedz w tej części na pytania:

1. Czy przedsiębiorstwo podlega zbiorowemu postępowaniu w związku z niewypłacalnością lub spełnia kryteria na mocy obowiązującego prawa krajowego, by zostać objętym zbiorowym postępowaniem w związku z niewypłacalnością na wniosek jej wierzycieli?

2. Czy przedsiębiorstwo otrzymało pomoc na ratowanie i nie spłaciło do tej pory pożyczki ani nie zakończyło umowy o gwarancję lub otrzymało pomoc na restrukturyzację i nadal podlega planowi restrukturyzacyjnemu?

5.2.3. Wybór przeznaczenia pomocy publicznej /de minimis (jeśli dotyczy)

W przypadku, gdy w ramach projektu zostanie zidentyfikowana pomoc publiczna lub pomoc de minimis:

- wskaż wydatki projektu objęte pomocą de minimis oraz łączną wartość planowanej pomocy de minimis,
- wskaż wydatki projektu objęte pomocą publiczną oraz łączną wartość planowanej pomocy publicznej,
- uzasadnij spełnienie efektu zachęty, jeśli dane przeznaczenie pomocy wymaga jego spełnienia. Kwestie efektu zachęty reguluje zwłaszcza artykuł 6 rozporządzenia GBER,
- uzasadnij zgodność planowanego projektu ze szczególnymi warunkami dopuszczalności dotyczącymi wybranego przeznaczenia pomocy publicznej, które wynikają z przepisów prawa UE i krajowego, regulujących to przeznaczenie pomocy, w szczególności rozporządzenia wskazanego w części I wniosku o dofinansowanie.